

بررسی نگرش شهروندان بر مشارکت در مدیریت شهری شهرستان گنبد کاووس

ابوالقاسم الی نی^۱، آذر اسکندری^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد علوم اجتماعی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران

^۲ استادیار گروه علوم اجتماعی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران (نویسنده مسئول)

Email: Azareskandari@ymail.com

چکیده

رشد و توسعه پایدار یک کشور در همه عرصه های داخلی و بین المللی در گرو رعایت حقوق شهروندی می باشد. در مدیریت شهری نوین و در جهانی که به طور فزاینده ای به سمت شهری شدن گام بر می دارد، مشارکت شهروندی جایگاه والایی دارد. این مطالعه با رویکرد توصیفی-پیمایشی از نوع همبستگی می کوشد با یک نمونه آماری ۳۷۳ نفره به بررسی نگرش شهروندان گنبدکاووس بر میزان مشارکت در مدیریت شهری بپردازد. بدین منظور دو پرسشنامه مورد استفاده قرار گرفت که الفای کرونباخ برای پرسشنامه نگرش شهروندان برابر ۰/۷۹۳ و برای پرسشنامه مشارکت در مدیریت شهری برابر ۰/۸۴۷ بدست آمد. در این مطالعه از آزمون های t، F و ضرایب رگرسیون استفاده شده است، در ادامه و بر مبنای مبانی نظری نگرش شهروندان به چهار بعد، احساس مالکیت شهروندان، احساس اجتماعی، شرایط فیزیکی محل سکونت و متغیرهای ساختاری شهروندان تقسیم بندی شده است. نتایج مطالعه حاصل از فرضیه اصلی تحقیق حاکی آن است که بین نگرش شهروندان و مشارکت مدیریت شهری شهرستان گنبد کاووس رابطه معنی داری وجود دارد و ۷۳/۸ درصد تغییرات مشارکت در مدیریت شهری توسط ابعاد نگرش شهروندان تبیین می گردند. برازش، توسط نرم افزار SPSS 19 صورت گرفته است.

واژه های کلیدی

نگرش شهروندان، مشارکت، مدیریت شهری، گنبد کاووس.

۱- مقدمه

رشد و توسعه پایدار یک کشور در همه عرصه های داخلی و بین المللی در گرو رعایت حقوق شهروندی می باشد. در مدیریت شهری نوین و در جهانی که به طور فزاینده ای به سمت شهری شدن گام بر می دارد، مشارکت شهروندی جایگاه والایی دارد [۱]. مشارکت نقشی اساسی و تعیین کننده در هویت فرد بازی می کند و مبنایی برای تبدیل فرد به شهروند می باشد و در زندگی جمعی حقی طبیعی قلمداد شده است.

در جوامع پیشرفته، مشارکت مردم در برنامه های شهری نهادینه شده و حقوق و تکالیف مدیران شهری و شهروندان مشخص شده است [۵]. مشارکت از مرحله طراحی برنامه ها و الگوهای علمی اجرایی تا ارائه، تأیید و تصویب، اجرا و نظارت ادامه دارد. الگوهای برنامه ریزی مشارکتی، اعتماد شهروندان به نتایج حاصله را افزایش می دهد، میزان دقت، حساسیت و ابعاد آن را روشن می سازد و مشارکت واقعی و هدفمند آنان را تضمین می کند. در این فرایند، مشارکت نه تنها هزینه محسوب نمی شود بلکه به ارتقاء کیفیت زندگی، آرامش و آسایش شهروندان منجر می شود [۹]. اما در ایران، آن جا که از مشارکت شهروندان سخن رانده می شود، مشارکت توده ای، فاقد نظم و انسجام، فقدان طبقه بندی نیازها و خواست ها در این زمینه نمود دارد و امری سمبلیک، شعاری و نمادین است. بدین ترتیب، شهروندان مشارکت نا امید شده و درگیری به امور روزمره، رغبتی برای آنان باقی نمی گذارد. از طرف دیگر فقدان سرمایه اجتماعی و ضعف تعامل اجتماعی و همدلی، مشارکت بدون چشم داشت اجتماعی سیاسی را بی معنا می سازد. در این میان آنچه سر و سامان پیدا نمی کند، سیستم مدیریت شهری و تبعات آن بر شهروندان است. همچنین مشارکت آگاهانه مردم که سبب افزایش کیفیت اجرای برنامه ها و بهره وری خواهد شد و از تحمیل هزینه های هنگفت بر سازمان ها من جمله شهرداری جلوگیری می نماید [۲۲]. با توجه به احساس ضرورت مدیریت شهری در شهر گنبدکاووس نسبت به مشارکت مردم در طراحی، اجرا و نظارت برنامه های شهری، ابزارهای مختلفی برای تحقق مشارکت شهروندان در «مدیریت استراتژیک» وجود دارند که مورد استفاده برنامه ریزان قرار می گیرند. بنابراین، محقق با هدف «بررسی نگرش شهروندان شهر گنبدکاووس از مشارکت در مدیریت شهری» درصدد شناسایی زمینه ها، تهدیدها، نقاط ضعف و قوت مشارکت برآمده و می کوشد با مطالعه و بررسی در این زمینه نکات و عوامل مهمی که می توانند بر مشارکت بین شهروندان و مدیران تأثیر مثبتی داشته باشند، شناسایی نموده و راهکارهای مناسب در بالا بردن مشارکت شهروندان را ارائه نماید.